

**Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov s področja
nasilja**

**Evalvacijsko poročilo za program: Društvo za
nenasilno komunikacijo - Poti iz nasilja – Trening
socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje**

Naročnik: **MDDSZ**
Direktorat za socialne zadeve
Štukljeva cesta 44
1000 Ljubljana

Skrbnica naloge pri naročniku: Polona Šega

Št. pogodbe: 2611-22-050015, C2611-24-050027

Izvajalec: **Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo**
Tržaška 2
1000 Ljubljana

Skrbnik naloge pri izvajalcu: mag. Vid Žiberna

Naslov poročila: **Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov s področja nasilja - Evalvacijsko poročilo za program: Društvo za nenasilno komunikacijo - Poti iz nasilja – Trening socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje**

Avtor poročila: mag. Vid Žiberna

Drugi sodelujoči: Gregor Dular
Andreja Hleb
mag. Barbara Kobal Tomc

Št. delovnega poročila: IRSSV 2024/23

Datum izdaje poročila: 7. X. 2024

Izdaja: 01

Odgovorna oseba: mag. Barbara Kobal Tomc, direktorica IRSSV

Seznam najpogosteje uporabljenih kratic

AS	aritmetična sredina
CSD	center za socialno delo
DNK	Društvo za nenasilno komunikacijo
EUR	Evro
EVAPro®	interaktivna aplikacija, namenjena mesečnemu, polletnemu in letnemu poročanju financerju javnih socialnovarstvenih programov MDDSZ ter evalviranju javnih socialnovarstvenih programov
IRSSV	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
JVSP	javni verificirani socialnovarstveni programi
MAX	najvišja podana vrednost (odgovor)
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MIN	najmanjša podana vrednost (odgovor)
N	število odgovorov (uporabnikov)
ReNPSV 2022 -2030	Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030
SD	standardni odklon
SVP	socialno varstveni program/i
TSV	Trening socialnih veščin za moške, ki povzročajo nasilje
TStV	Trening starševskih veščin

Uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

Besedilo ni lektorirano.

KAZALO VSEBINE

1	Uvod	6
2	Ustreznost ciljev za reševanje problemov posameznih skupin uporabnikov	8
	2.1 Povezava ciljev programov s skupnimi cilji za evalviranje ter dodatni cilji	8
	2.2 Ustreznost ciljev za reševanje problemov	9
3	Uspešnost programa	10
	Analiza vprašalnikov	10
4	Učinkovitost programa	28
5	Ocena tveganja za izvedbo programa	29
	5.1 Ocena tveganja z vidika financiranja programa	29
	5.2 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja primerne kadra za izvajanje programa	29
	5.3 Ocena tveganja z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike	30
	5.4 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo programa	30
	5.5 Ocena tveganja z vidika beleženja in izvajanja ustreznih postopkov	31
	5.6 Ocena tveganja - ostalo	31
6	Trajnost programa	32
7	Ugotovitve in predlogi	35
8	Viri in literatura	40

KAZALO PREGELDNIC

Preglednica 1: Povezava ciljev programa s skupaj določenimi cilji za evalviranje	8
Preglednica 2: Dodatni cilji programa	9
Preglednica 3: Število vprašalnikov, vključenih v analizo	10
Preglednica 4: Uspešnost programa glede na skupne cilje programov	11
Preglednica 5: Ocena ponovitve nevarnosti (dokumentacija za uporabnike, primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	12
Preglednica 6: Nasilniška dejanja (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	13
Preglednica 7: Značilnosti na osebni ravni uporabnika (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	14
Preglednica 8: Ocena znanja in aktivnosti uporabnikov (dokumentacija o uporabnikih, opisne statistike)	15
Preglednica 9: Strinjanje s posamezniki trditvami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	16
Preglednica 10: Ponovna vključitev v program (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)	17
Preglednica 11: Ponovna vključitev v program (vprašalnik ob izstopu – starši, opisne statistike)	17
Preglednica 12: Strinjanje s posamezniki trditvami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	18

Preglednica 13: Značilnosti na osebni ravni uporabnika (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	19
Preglednica 14: Ocena znanja in aktivnosti uporabnikov (dokumentacija o uporabnikih, opisne statistike)	19
Preglednica 15: Ravnanje, uporabnikov, ko so bili zelo jezni na drugo osebo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	20
Preglednica 16: Ravnanje, uporabnikov s svojimi otroki (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	22
Preglednica 17: Ravnanje, uporabnikov s svojimi otroki – starši (primerjava vstop in evalvacija/izstop vprašalnik za starše, opisne statistike)	24
Preglednica 18: Strinjanje s posamezniki trditvami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	26
Preglednica 19: Uspešnost programa (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)	27
Preglednica 20: Uspešnost programa (vprašalnik ob izstopu - starši, opisne statistike)	27
Preglednica 21: Učinkovitost rabe programskih virov	28
Preglednica 22: Financiranje programa	29
Preglednica 23: Primernost kadrov, ki delajo neposredno z uporabniki	29
Preglednica 24: Postopki	31
Preglednica 25: Dostopnost programa za uporabnike	32

1 Uvod

To poročilo predstavlja ugotovitve evalvacijske analize podatkov javnega socialnovarstvenega programa (dalje JSVP) Poti iz nasilja - Trening socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje (dalje TSV), ki ga je izvajalo Društvo za nenasilno komunikacijo (dalje DNK), za obdobje od 1. 1. 2023 - 31. 12. 2023. Poročilo sodi še v sklop evalvacijskih poročil programov s področja nasilja, ki smo jih na IRSSV izdelali in posredovali naročniku v letu 2023, v okviru naloge Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov (Plan dela IRSSV za leto 2023) in dobili tudi pozitivno oceno naročnika. V letu 2023 je namreč evalvacija JSVP Poti iz nasilja - TVS po spletu okoliščin in nenamerno izpadla, na kar je IRSSV izvajalec programa opozoril šele aprila 2024.

Program TSV je podprogram krovnega programa Poti iz nasilja, ki je sestavljen iz štirih podprogramov, in sicer: Individualno delo z ljudmi, ki povzročajo nasilje, Individualna pomoč ljudem, ki doživljajo nasilje, Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja in obravnavanega programa. Evalvacijska poročila za tri druge navedene podprograme smo izdelali v letu 2023 na podatkih iz leta 2021. Ker je evalvacija programa (TVS) v sklopu Mreže JSVP za preprečevanje nasilja, programov za pomoč žrtvam nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja v letu 2023 nenamerno izpadla, smo program evalvirali šele v letu 2024 (po tem, ko so nas na izpadlo evalvacijo opozorili izvajalci programa TVS).

To poročilo torej predstavlja prej manjkajoče evalvacijsko poročilo o programu TVS, na podatkih iz leta 2023.

Ugotovitve prikazujemo po posameznih sklopih kriterijev evalviranja:

- ustreznost ciljev za reševanje problemov posameznih skupin;
- uspešnost programa;
- učinkovitost izvedenega programa;
- ocena tveganja za izvedbo programa;
- trajnost programa.

Nekatere ugotovitve podajamo v obliki ocen, druge, kjer kvantitativno ocenjevanje ni smiselno, pa podajamo opisno. Za ocenjevanje uporabljamo lestvico od 0 (popolnoma neustrezno) do 6 (popolnoma ustrezno). Oznaka n.p. pomeni, da iz organizacije o danem vidiku nismo dobili podatka in oznaka n.o., da vidika ne ocenjujemo, ker ocena ni relevantna za dani program oz. program ocenjujemo zgolj opisno. Pri posameznih dimenzijah kriterijev, ki jih ocenjujemo številčno, podajamo tudi vsote, deleže, koeficiente, ki nam služijo kot osnova za ocenjevanje.

Na koncu poročila podajamo ključne ugotovitve in predloge za delovanje obravnavanega programa ter uporabljene vire.

Primeri vseh tipov evalvacijskih vprašalnikov v neizpolnjeni obliki, ki so služili kot podlaga za preverjanje uspešnosti doseganja ciljev programa ter ocenjevalne lestvice za program, so priloženi v ločenem dokumentu z imenom Priloge k evalvacijskemu poročilu.

2 Ustreznost ciljev za reševanje problemov posameznih skupin uporabnikov

Ugotovitve v tem poglavju prikazujemo v dveh točkah. V prvi so podane osnovne informacije o ciljih programa. V Preglednici 1 prikazujemo, kako so cilji obravnavanega programa povezani s cilji, ki smo jih določili na ravni skupine programov. Cilje za programe svetovalnic s področja preprečevanja nasilja smo oblikovali skupaj z izvajalci programov omenjenega področja in predstavniki MDDSZ, končno verzijo pa je potrdil tudi naročnik (MDDSZ). V Preglednici 2 prikazujemo dodatne cilje programa, ki ne sodijo med dogovorjene cilje, so pa pomemben del delovanja posameznega programa.

V drugi točki podajamo ugotovitve glede ustreznosti ciljev programa za reševanje problemov posameznih skupin uporabnikov po naslednjih dimenzijah: primernost formulacije ciljev in ustreznost ciljev glede na tip programa. Ugotovitve podajamo opisno.

2.1 Povezava ciljev programov s skupnimi cilji za evalviranje ter dodatni cilji

V Preglednici 1 prikazujemo, kako so cilji obravnavanega programa povezani s cilji, ki smo jih določili skupaj z izvajalci programov.

Preglednica 1: Povezava ciljev programa s skupaj določenimi cilji za evalviranje

Skupni cilji, predvideni za programe svetovalnic s področja preprečevanja nasilja	Da/Ne/Delno
Povečanje varnosti in kvalitete življenja žensk in otrok žrtev nasilja	da
Soočanje s posledicami povzročene nasilja, sprejemanje odgovornosti za nasilno vedenje in kritično razmišljanje o svojih pričakovanjih do vseh nad katerimi so povzročali nasilje	da
Doseči pri uporabniku boljše razumevanje različnih oblik nasilja, prepoznavanje nasilja nad ženskami	da
Boljše razumevanje posledic povzročene nasilja, dinamike nasilnega vedenja, -povečanje čustvene opismenjenosti -sprememba nasilnega načina vedenja -uresničevanje enakopravnega partnerstva -razumevanje in uporaba dovolj dobrega starševstva za moške, ki imajo otroke -učenje nenasilne komunikacije ter konstruktivnega reševanja konfliktov	da

Aktualni cilji obravnavanega programa se pokrivajo s cilji, ki smo določili skupaj z izvajalci programov, le dikcije so nekoliko spremenjene.

V Preglednici 2 prikazujemo dodatne cilje programa, ki ne sodijo med dogovorjene cilje z izvajalci programov, so pa pomemben del delovanja posameznega programa.

Preglednica 2: Dodatni cilji programa

Dodatni cilji
/

Izvajalci programa niso navedli nobenega dodatnega cilja, ki ne sodi v nabor ciljev, ki smo jih določili skupaj z izvajalci programov.

2.2 Ustreznost ciljev za reševanje problemov

Primernost formulacije ciljev:

Cilji programa so ustrezno definirani.

Ustreznost ciljev glede na tip programa:

Cilji so ustrezni glede na tip programa in vključeno populacijo programa.

3 Uspešnost programa

V programih **svetovalnic s področja nasilja** merimo doseganje posameznih skupnih ciljev z naslednjimi vprašalniki: Vprašalnik za uporabnike ob vstopu v program (vsi uporabniki, starši), Vprašalnik za uporabnike ob evalvaciji oziroma izstopu iz programa (vsi uporabniki, starši) in Dokumentacija za uporabnike. V juniju 2012 smo celoten sistem ciljev in vprašalnikov, ki merijo uspešnost programa, temeljito preoblikovali. Doseganje ciljev pa merimo tudi preko podatkov iz Dokumentacije o programu ter Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila za skupino programov s področja preprečevanja nasilja, ki so nam jih posredovali izvajalci.

Obravnani program **Trening socialnih veščin za moške, ki povzročajo nasilje nad ženskami** izvajalca **Društvo za nenasilno komunikacijo** je oddal 772 izpolnjenih vprašalnikov (od tega 276 dokumentacij za uporabnike, 243 vprašalnikov ob vstopu v program, 46 vprašalnikov ob vstopu v program za starše, 151 vprašalnikov ob evalvaciji/izstopu, 55 vprašalnikov ob evalvaciji/izstopu za starše in eno dokumentacijo o programu). V program je bilo v obravnavanem obdobju vključenih 290 rednih različnih uporabnikov.

V analizo smo zajeli 772 prejetih vprašalnikov in dokumentacij za uporabnike (100 %), kar prikazujemo v Preglednici 3.

Preglednica 3: Število vprašalnikov, vključenih v analizo

Dokumentacija za uporabnike	276
Vprašalnik ob vstopu – vsi uporabniki	243
Vprašalnik ob vstopu – starši	46
Vprašalnik ob evalvaciji oz. izstopu – vsi uporabniki	151
Vprašalnik ob evalvaciji oz. izstopu – starši	55
Dokumentacija o programu	1
Skupaj	772
Skupaj: vstop in evalvacija/izstop za istega uporabnika (upoštevajoč zgolj identične šifre uporabnikov) – vsi uporabniki	52
Skupaj: vstop in evalvacija/izstop za istega uporabnika (upoštevajoč zgolj identične šifre uporabnikov) – starši	8

* Če smo prejeli več evalvacijskih/izstopnih vprašalnikov posamezne uporabnice, smo upoštevali zgolj zadnjega.

Analiza vprašalnikov

V analizo smo vključili vse razpoložljive podatke, ki so jih poslali izvajalci. Podatke smo prikazali ne glede na to, ali je posamezni cilji za ocenjevanje v skladu s cilji programa. V spodnji Preglednici pa ocenjujemo le relevantne kriterije za program. Za vsak cilj podajamo številčno oceno in pod preglednico še analizo podatkov, kjer so podrobneje razvidni posamezni elementi ocenjevanja doseganja posameznega cilja (Preglednica 4).

Preglednica 4: Uspešnost programa glede na skupne cilje programov

Skupni cilji	Ocena
Povečanje varnosti in kvalitete življenja žensk in otrok žrtev nasilja	5
Soočanje s posledicami povzročene nasilja, sprejemanje odgovornosti za nasilno vedenje in kritično razmišljanje o svojih pričakovanjih do vseh nad katerimi so povzročali nasilje	5
Doseči pri uporabniku boljše razumevanje različnih oblik nasilja, prepoznavanje nasilja nad ženskami	3
Boljše razumevanje posledic povzročene nasilja, dinamike nasilnega vedenja, povečanje čustvene opismenjenosti, sprememba nasilnega načina vedenja, uresničevanje enakopravnega partnerstva, razumevanje in uporaba dovolj dobrega starševstva za moške, ki imajo otroke, učenje nenasilne komunikacije ter konstruktivnega reševanja konfliktov	4

Omejitve pri analizi vprašalnikov:

- skupno število odgovorov ni vedno enako številu vprašalnikov, saj vsi anketiranci niso vedno odgovarjali na vsa vprašanja;
- v analizo smo vključili različne vprašalnike, ki smo jih v času od uvedbe spreminjali in dopolnjevali, zato nismo vseh vprašanj zajeli pri vseh tipih vprašalnikov;
- nekateri vprašalniki so pomanjkljivo izpolnjeni; kljub temu, da so imeli uporabniki povsod možnost označiti odgovor 98 (ne vem) in 99 (ne morem odgovoriti), na nekatera vprašanja niso odgovorili, večinoma pa nismo mogli razbrati, ali je uporabnik vprašanje spregledal ali se določeno vprašanje uporabniku ni zdelo relevantno ali pa morda na vprašanje ni znal odgovoriti;
- pri predstavitvi opisnih statistik uporabljamo izračunana povprečja na vseh enotah; kjer imamo izračune t-testa za dva odvisna vzorca (pri spremenljivkah z normalno porazdelitvijo) ali Wilcoxonov test (pri spremenljivkah, kjer porazdelitev ni normalna), je potrebno upoštevati, da smo pri izračunu upoštevali zgolj enote, za katere imamo identične šifre tako ob vstopu v program kot ob evalvaciji/izstopu iz programa, kar pomeni, da je skupno število enot lahko manjše, nekoliko pa se spremenijo tudi povprečja za zgolj te enote. Povprečij, izračunanih na manjšem številu enot, v poročilu ne predstavljamo.

Pojasnila pri interpretacijah rezultatov:

- pri interpretacijah rezultatov prikazujemo deleže (v odstotkih) ali povprečne vrednosti. Pri primerjavi med vstopom in evalvacijo/izstopom so deleži ali povprečne vrednosti lahko predstavljeni v oklepajih (npr. 4,20 oz. 4,30), prva številka vedno pomeni delež ali povprečno vrednost ob vstopu v program, druga številka pa ob evalvaciji/izstopu iz programa;
- s črko p označujemo statistično značilnost;
- pri ocenjevanju upoštevamo statistično značilne razlike pri vsaj 5-odstotni stopnji značilnosti.

Cilj 1: Povečanje varnosti in kvalitete življenja žensk in otrok žrtev nasilja

Izvajalci so v dokumentaciji za uporabnike ocenjevali verjetnost ponovitve nevarnosti ob vstopu in izstopu v programa, in sicer na lestvici od 1 do 3 (1 – nizka, 2 – srednja, 3 – visoka). Le-ta se je po vstopu v program statistično značilno znižala, in sicer je povprečna ocena padla iz 1,71 ob vstopu na 1,56 ob izstopu.

Z drugimi besedami, delež tistih, pri katerih je bila nevarnost ponovitve ocenjena kot nizka, je narasel iz 34,6 % ob vstopu na 49,8 % ob izstopu. Delež tistih, pri katerih je bila nevarnost ponovitve ocenjena kot srednja, je upadel iz 59,4 % ob vstopu na 44,8 % ob izstopu. Je pa zato delež tistih, pri katerih je bila nevarnost ponovitve ocenjena kot visoka, ostal praktično nespremenjen (6,0 % ob vstopu oz. 5,4 % ob izstopu).

Preglednica 5: Ocena ponovitve nevarnosti (dokumentacija za uporabnike, primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Ocena ponovitve nevarnosti	266	1	3	1,71	0,571	239	1	3	1,56	0,598	0,000 ***

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabniki so na lestvici od 1 do 5 (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – včasih, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto) ocenjevali, kako pogosto so pred in po vstopu v program izvajali izbrana nasilniška dejanja.

Pri dveh postavkah je po vključitvi v program prišlo do statistično značilne spremembe. Toda medtem ko se je pogostost žaljenja, zmerjanja in poniževanja drugih zmanjšala (padec povprečne ocene iz 2,00 ob vstopu na 1,37 ob evalvaciji), se je po drugi strani pogostost izvajanja ekonomskega nasilja nekoliko povečala (dvig povprečne ocene iz 1,09 ob vstopu na 1,2 ob evalvaciji). Pri ostalih postavkah ni prišlo do večjih sprememb. Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko nasilniška dejanja, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost sestavljene spremenljivke se je znižala iz 1,42 ob vstopu na 1,24 ob evalvaciji, kar kaže na to, da se je pogostost nasilniških dejanja po vključitvi v program nekoliko zmanjšala.

Preglednica 6: Nasilniška dejanja (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Zmerjali, žalili, zasmehovali ali poniževali drugo osebo?	235	1	5	2,00	0,872	119	1	3	1,37	0,639	0,022**
Udarili, tepili ali kako drugače fizično ogrožali drugo osebo?	223	1	4	1,64	0,751	123	1	4	1,24	0,628	0,229
Silili v spolnost ali povzročili drugo spolno nasilje do druge osebe (otipavanje, opolzko govorjenje, prisiljevanje v gledanje pornografije ...)?	232	1	4	1,09	0,405	122	1	4	1,16	0,498	0,331
Povzročali ekonomsko nasilje do druge osebe (zahtevali ali odvzeli denar, prelagali denarne obveznosti na druge, silili v najem kredita ali prepis premoženja ...)?	235	1	3	1,09	0,369	123	1	4	1,20	0,609	0,027**
Koga omejevali pri stikih z drugimi osebami, zasledovali, nadlegovali po komunikacijskih sredstvih ali kako drugače	232	1	5	1,26	0,693	122	1	4	1,25	0,699	0,105

omejevali svobodo?											
Sestavljena spremenljivka »nasilniška dejanja«	231	1	4,2	1,42	0,618	122	1	3,8	1,24	0,614	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 2: Soočanje s posledicami povzročene nasilja, sprejemanje odgovornosti za nasilno vedenje in kritično razmišljanje o svojih pričakovanjih do vseh nad katerimi so povzročali nasilje

Izvajalci so v dokumentaciji za uporabnike ob vstopu ter ob evalvaciji/izstopu ocenjevali izbrane osebne značilnosti uporabnikov, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – popolnoma neustrezno, 2 – neustrezno, 3 – niti ustrezno, niti neustrezno, 4 – ustrezno, 5 – popolnoma ustrezno).

Pri obeh izbranih postavkah je po vključitvi v program prišlo do statistično značilnega izboljšanja. Povprečna ocena prevzemanja odgovornosti za lastno nasilno vedenje se je zvišala iz 2,55 ob vstopu na 2,95 ob evalvaciji, povprečna ocena uporabnikovih aktivnosti za spremembo situacije pa se je zvišala iz 2,73 ob vstopu na 3,02 ob evalvaciji.

Preglednica 7: Značilnosti na osebni ravni uporabnika (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Prevzemanje odgovornosti za lastno nasilno vedenje	265	1	5	2,55	0,869	226	1	5	2,95	1,018	0,000 ***
Aktivnosti za spremembo situacije	266	1	5	2,73	0,915	227	1	5	3,02	1,099	0,000 ***

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Izvajalci so nadalje na lestvici od 1 do 5 (1 – popolnoma neustrezno, 2 – neustrezno, 3 – niti ustrezno, niti neustrezno, 4 – ustrezno, 5 – popolnoma ustrezno) ocenjevali aktivnost sodelovanja uporabnika v programu.

Uporabniki so na splošno srednje zadovoljivo sodelovali v programu (povprečna ocena je znašala 3,19).

Preglednica 8: Ocena znanja in aktivnosti uporabnikov (dokumentacija o uporabnikih, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Ocena aktivnosti sodelovanja v programu	231	1	5	3,19	1,043

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Nadalje so anketiranci na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh ne soglašam, 2 – ne soglašam, 3 – niti soglašam, niti ne soglašam, 4 – soglašam, 5 – močno soglašam) ocenjevali svoje strinjanje s posameznimi trditvami.

Pri nobeni izmed trditev sicer ni prišlo do statistično značilnih razlik, kljub temu pa se je po vključitvi v program nekoliko povečalo strinjanje s trditvama, da uporabnik razmišlja in govori o svojih čustvih (iz 3,53 ob vstopu na 3,79 ob evalvaciji) ter da je za nasilje vedno odgovorna oseba, ki ga povzroči (dvig iz 2,79 na 3,31). Hkrati se je nekoliko zmanjšalo strinjanje s trditvama, da je nasilje posledica izzivanja druge osebe (padec iz 2,74 na 2,43) ter da je nasilje opravičljivo, če partnerka prevara partnerja (padec iz 1,56 na 1,53).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko odnos do nasilja, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Pri tem smo ločeno obravnavali pozitivne in negativne trditve.

Vrednost pozitivnih trditev se je po vključitvi v program zvišala iz 3,16 na 3,55, vrednost negativnih trditev pa se je znižala iz 2,15 na 1,98.

Preglednica 9: Strinjanje s posamezniki trditvami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Razmišljam in govorim o svojih čustvih in občutjih.	217	1	5	3,53	1,080	119	2	5	3,79	,758	0,596
Za nasilje je vedno odgovorna samo oseba, ki ga povzroči.	225	1	5	2,79	1,359	118	1	5	3,31	1,362	0,421
Nasilje je posledica izzivanja druge osebe.	218	1	5	2,74	1,210	112	1	5	2,43	1,380	0,617
Nasilje je opravičljivo, če partnerka prevara partnerja.	225	1	5	1,56	,823	116	1	5	1,53	,973	0,105
Sestavljena spremenljivka »odnos do nasilja« - pozitivne postavke	221	1	5	3,16	1,220	118	1,5	5	3,55	1,06	/
Sestavljena spremenljivka »odnos do nasilja« - negativne postavke	222	1	5	2,15	1,017	114	1	5	1,98	1,177	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabniki so ocenjevali tudi verjetnost ponovne vključitve v program (na lestvici od 1 do 5; 1 – nisem prepričan, 2 – dvomim, 3 – neodločen, 4 – dopuščam možnost, 5 – popolnoma sem prepričan). Večina bi se po vsej verjetnosti ponovno vključila v program (povprečna ocena: 4,34).

Preglednica 10: Ponovna vključitev v program (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Ali bi se ponovno vključili v program, če bi bili znova v podobni situaciji?	119	1	5	4,34	0,836

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Tudi uporabniki, ki so starši, so v ločeni anketi ocenjevali verjetnost ponovne vključitve v program (na lestvici od 1 do 5; 1 – nisem prepričan, 2 – dvomim, 3 – neodločen, 4 – dopuščam možnost, 5 – popolnoma sem prepričan). Večina bi se po vsej verjetnosti ponovno vključila v program (povprečna ocena: 4,27).

Preglednica 11: Ponovna vključitev v program (vprašalnik ob izstopu – starši, opisne statistike)

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Ali bi se ponovno vključili v program, če bi bili znova v podobni situaciji?	49	1	5	4,27	0,995

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 3: Doseči pri uporabniku boljše razumevanje različnih oblik nasilja, prepoznavanje nasilja nad ženskami

Anketiranci so ob vstopu in ob evalvaciji na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh ne soglašam, 2 – ne soglašam, 3 – niti soglašam, niti ne soglašam, 4 – soglašam, 5 – močno soglašam) ocenjevali svoje strinjanje s posameznimi trditvami.

Presenetljivo je po vstopu v program prišlo do statistično značilnega povečanja strinjanja s trditvijo, da je dolžnost partnerke, da ima spolne odnose s partnerjem, tudi če si jih ona ne želi (dvig iz 1,46 na 1,51), je pa strinjanje s to trditvijo vseeno na zelo nizki ravni – večina uporabnikov z njo dejansko ne soglaša.

Tudi s trditvama »klofuta ni nasilje« in »razumljivo je, da partner med prepirom reče partnerki da je kurba« uporabniki že v osnovi ne soglašajo, po vstopu v program pa je to nesoglašanje postalo še nekoliko bolj izrazito (1,95 vs. 1,92 oz. 1,63 vs. 1,49).

Mnenja so nekoliko bolj deljena glede trditve, da moški bolje kot ženske odločajo, kako se bo ravnalo z denarjem v družini (2,44 ob vstopu in 2,35 ob evalvaciji).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko razumevanje nasilja, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost spremenljivke se po vključitvi v program ni bistveno spreminjala (1,87 vs. 1,82).

Preglednica 12: Strinjanje s posamezniki trditvami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Klofuta ni nasilje.	221	1	5	1,95	1,257	118	1	5	1,92	1,217	0,783
Moški bolje kot ženske odločajo, kako se bo ravnalo z denarjem v družini.	218	1	5	2,44	1,081	114	1	5	2,35	1,105	0,490
Razumljivo je, da partner med prepirom partnerki reče, da je kurba.	225	1	5	1,63	,908	118	1	4	1,49	,771	0,074
Dolžnost partnerke je, da ima spolne odnose s partnerjem, tudi če si jih ona ne želi.	226	1	5	1,46	,749	119	1	4	1,51	,872	0,019**
Sestavljena spremenljivka »razumevanje nasilja«	223	1	5	1,87	0,999	117	1	4,5	1,82	0,991	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 4: Boljše razumevanje posledic povzročene nasilja, dinamike nasilnega vedenja, povečanje čustvene opismenjenosti, sprememba nasilnega načina vedenja, uresničevanje enakopravnega partnerstva, razumevanje in uporaba dovolj dobrega starševstva za moške, ki imajo otroke, učenje nenasilne komunikacije ter konstruktivnega reševanja konfliktov

Izvajalci so v dokumentaciji za uporabnike ob vstopu ter ob evalvaciji/izstopu ocenjevali izbrane osebne značilnosti uporabnikov, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – popolnoma neustrezno, 2 – neustrezno, 3 – niti ustrezno, niti neustrezno, 4 – ustrezno, 5 – popolnoma ustrezno).

Pri vseh ocenjevanih postavkah je po vstopu v program prišlo do statistično značilnega izboljšanja. Najbolj se je pri uporabnikih izboljšalo opravljanje starševske vloge in odnos z otroki (dvig povprečne ocene iz 2,53 ob vstopu na 3,07 ob evalvaciji). Sledi izboljšanje uporabe veščin nenasilne komunikacije ter konstruktivnega reševanja konfliktov (dvig ocene iz 2,51 na 2,95) ter čustvena pismenost (dvig ocene iz 2,47 na 2,89).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko izboljšanje na osebni ravni, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost spremenljivke se je po vključitvi v program zvišala iz 2,50 na 2,97.

Preglednica 13: Značilnosti na osebni ravni uporabnika (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Čustvena pismenost	266	1	5	2,47	0,811	222	1	5	2,89	0,942	0,000 ***
Opravljanje starševske vloge in odnos z otroki	180	1	5	2,53	0,855	180	1	5	3,07	0,934	0,000 ***
Uporaba veščin nenasilne komunikacije ter konstruktivnega reševanja konfliktov	247	1	5	2,51	0,801	214	1	5	2,95	0,963	0,000 ***
Sestavljena spremenljivka »izboljšanje na osebni ravni«	231	1	5	2,50	0,822	205	1	5	2,97	0,946	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Izvajalci so nadalje na lestvici od 1 do 5 (1 – popolnoma neustrezno, 2 – neustrezno, 3 – niti ustrezno, niti neustrezno, 4 – ustrezno, 5 – popolnoma ustrezno) ocenjevali znanje ravnanja uporabnika ob izstopu iz programa.

Uporabniki so se pri tem srednje dobro odrezali... pridobljeno znanje ni bilo niti ustrezno, niti neustrezno (ocena 3,05).

Preglednica 14: Ocena znanja in aktivnosti uporabnikov (dokumentacija o uporabnikih, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Ocena znanja za ravnanje ob izstopu iz programa	233	1	5	3,05	0,964

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Nadalje so uporabniki na lestvici od 1 do 5 (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – včasih, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto) ocenjevali pogostost izbranih reakcij pred in po vključitvi v program v situacijah, ko so bili zelo jezni na drugo osebo.

Do statistično značilnega izboljšanja je prišlo pri dveh postavkah: uporabniki so se kljub jezi pogosteje spoštljivo pogovarjali z drugo osebo (dvig povprečne ocene iz 3,31 ob vstopu na 3,99 ob evalvaciji), prav tako pa so konfliktno situacijo pogosteje poskušali obrniti na šalo (dvig ocene iz 2,68 na 3,23).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko ravnanje ob konfliktu, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Pri tem smo ločeno obravnavali pozitivne in negativne trditve.

Povprečna ocena pogostosti pozitivnih postavk (kako pogosto so uporabniki reagirali na izbrani način) se je nekoliko zvišala (dvig ocene iz 3,03 ob vstopu na 3,33 ob evalvaciji), povprečna ocena pogosti negativnih postavk pa je nekoliko upadla (znižanje ocene iz 1,69 ob vstopu na 1,31 ob evalvaciji).

Preglednica 15: Ravnanje, uporabnikov, ko so bili zelo jezni na drugo osebo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Osebo sem fizično napadel: udaril, tepel ali kako drugače fizično ogrožal.	230	1	4	1,50	,698	121	1	4	1,24	,619	0,347
Vpil sem na drugo osebo.	230	1	5	2,34	,988	121	1	4	1,42	,692	0,095
Grozil sem z dvignjeno roko ali predmetom (palica, kuhalnica, nož ...).	224	1	4	1,33	,628	120	1	4	1,24	,635	0,101
Grozil sem s fizičnim ali drugim nasiljem.	229	1	4	1,50	,741	121	1	4	1,26	,702	0,871
Pomislim sem na nekaj, kar me pomiri.	223	1	5	3,11	1,190	117	1	5	3,62	1,127	0,093
Kljub temu, da sem bil jezen, sem se spoštljivo pogovarjal.	228	1	5	3,31	1,096	120	1	5	3,99	1,008	0,005 ***

Odšel sem stran.	225	1	5	3,37	1,159	118	1	5	3,36	1,217	0,211
Situacijo sem poskušal preobrniti v šalo.	223	1	5	2,68	1,152	118	1	5	3,23	1,158	0,029 **
Osebo sem ignoriral.	229	1	5	2,74	1,188	120	1	5	2,50	1,145	0,135
Konflikt sem rešil s pogovorom o težavi.	226	1	5	3,21	1,090	120	1	5	3,84	,935	0,304
Zelo sem bil jezen, a jeze nisem pokazal.	228	1	5	2,76	1,090	119	1	5	2,77	1,138	0,645
Izgubil sem nadzor nad sabo in z nasilnim vedenjem ogrožal sebe, druge, premoženje	231	1	5	1,61	,925	122	1	5	1,37	,911	0,639
Zmerjal, žalil, zasmehoval ali omalovaževal sem drugo osebo.	230	1	5	1,85	,937	122	1	5	1,36	,834	0,623
Sestavljena spremenljivka »ravnanje ob konfliktu« - pozitivne postavke	226	1	5	3,03	1,138	119	1	5	3,33	1,104	/
Sestavljena spremenljivka »ravnanje ob konfliktu« - negativne postavke	229	1	4,5	1,69	0,819	121	1	4,33	1,31	0,732	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Starši mladoletnih otrok so v sklopu vprašalnika o uporabnikih ocenjevali tudi svoje vedenje do otrok oz. pogostost izvajanja posameznih dejanj, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – včasih, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto).

Pri nobeni izmed postavk po vstopu v program ni prišlo do statistično značilnih sprememb. Uporabniki so tako ob vstopu kot ob evalvaciji zatrjevali, da so se le redko posluževali neustreznega, nasilnega ravnanja z otroki; še največkrat naj bi prišlo do tega, da niso plačali preživitve (povprečna ocena ob evalvaciji: 1,31).

Iz obravnavanih (negativnih) indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko nasilje nad otrokom, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Vrednost sestavljene spremenljivke je ostala nespremenjena (1,25 tako ob vstopu kot ob evalvaciji).

Preglednica 16: Ravnanje, uporabnikov svojimi otroki (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Otroka udarili (po glavi, trebuhu, ritki), topli, brcali?	175	1	4	1,33	0,618	98	1	4	1,23	0,623	0,710
Zmerjali, žalili, zasmehovali, kričali na otroka?	173	1	4	1,44	0,726	97	1	4	1,29	0,735	0,647
Grozili otroku z dvignjeno roko ali palico, kuhalnico ...?	174	1	4	1,25	0,612	98	1	4	1,19	0,586	0,458
Grozili otroku z nasiljem?	170	1	4	1,21	0,627	98	1	4	1,20	0,625	0,480
Otroka ste kaznovali s pogojevanjem ljubezni (Če ne boš ..., te ne bom imel rad)?	173	1	5	1,30	0,794	96	1	4	1,29	0,753	0,671
Otroka ste kaznovali in mu postavili meje s spoštljivim pogovorom in/ali dogovorom?	170	1	5	2,88	1,373	97	1	5	3,00	1,465	0,325

V jezi ste izgubili nadzor nad sabo in ste z nasilnim vedenjem ogrožali otroka?	171	1	4	1,22	0,582	98	1	5	1,24	0,747	0,168
Grozili ste z zapustitvijo (<i>Če ne boš ... bom odšel</i>) ?	173	1	5	1,24	0,696	98	1	4	1,26	0,693	0,684
Otroka ste kaznovali tako, da mu niste dali jesti (<i>Ker nisi bil priden, ne dobiš večerje.</i>)?	173	1	4	1,09	0,416	98	1	4	1,26	0,764	0,066
Ko ste postali jezni, ste našli način, da se umirite, nato ste nadaljevali s pogovorom ali aktivnostjo z otrokom?	169	1	5	3,17	1,370	96	1	5	3,57	1,336	0,366
Kolikokrat se je zgodilo, da niste plačali preživnine za otroka ?	146	1	5	1,29	0,787	83	1	5	1,31	0,825	0,180
Se otroka neprimerno dotikali, ga otipavali, opolzko govorili, prisiljevali v gledanje pornografskega materiala ?	173	1	4	1,13	0,560	98	1	5	1,21	0,707	0,257
Sestavljena spremenljivka »nasilje nad otrokom«	170	1	4,3	1,25	0,642	96	1	4,3	1,25	0,706	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** $p < 0,01$; ** $p < 0,05$.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Hkrati so starši mladoletnih otrok tudi v sklopu ločene ankete za starše ocenjevali svoje vedenje do otrok oz. pogostost izvajanja posameznih dejanj, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – včasih, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto).

Rezultati so zelo podobni rezultatom, dobljenih z anketo za vse uporabnike. Uporabniki naj bi se le redko posluževali neprimerne, nasilnega vedenja do otrok (povprečne ocene se gibljejo okoli 1,2).

Iz obravnavanih (negativnih) indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko nasilje nad otrokom, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Tudi vrednost sestavljene spremenljivke je ostala skoraj nespremenjena (1,22 ob vstopu oz. 1,26 ob evalvaciji).

Preglednica 17: Ravnanje, uporabnikov s svojimi otroki – starši (primerjava vstop in evalvacija/izstop vprašalnik za starše, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Otroka udarili (po glavi, trebuhu, ritki), topli, brcali?	45	1	3	1,27	0,539	47	1	3	1,21	0,508	1,000
Zmerjali, žalili, zasmehovali, kričali na otroka?	44	1	3	1,55	0,791	47	1	3	1,43	0,683	0,063
Grozili otroku z dvignjeno roko ali palico, kuhalnico ...?	45	1	3	1,33	0,674	47	1	3	1,23	0,598	1,000
Grozili otroku z nasiljem?	44	1	3	1,23	0,476	47	1	4	1,23	0,633	1,000
Otroka ste kaznovali s pogojevanjem ljubezni (Če ne boš ..., te ne bom imel rad)?	45	1	4	1,11	0,532	46	1	4	1,22	0,593	1,000
Otroka ste kaznovali in mu postavili meje s spoštljivim pogovorom in/ali dogovorom?	43	1	5	2,77	1,324	44	1	5	2,77	1,379	0,046
V jezi ste izgubili nadzor nad sabo in ste z nasilnim	43	1	2	1,14	0,351	46	1	4	1,26	0,743	1,000

vedenjem ogrožali otroka?											
Grozili ste z zapustitvijo (Če ne boš ... bom odšel) ?	45	1	3	1,16	0,475	44	1	3	1,23	0,565	0,317
Otroka ste kaznovali tako, da mu niste dali jesti (Ker nisi bil priden, ne dobiš večerje.)?	45	1	1	1,00	0,000	46	1	4	1,22	0,664	0,317
Kolikokrat se je zgodilo, da niste plačali preživnine za otroka ?	35	1	5	1,37	1,140	37	1	4	1,32	0,818	0,317
Se otroka neprimerno dotikali, ga otipavali, opolzko govorili, prisiljevali v gledanje pornografskega materiala ?	45	1	1	1,00	0,000	46	1	5	1,26	0,801	0,317
Sestavljena spremenljivka »nasilje nad otrokom«	44	1	2,8	1,22	0,498	45	1	3,7	1,26	0,661	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina;

SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Nadalje so anketiranci na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh ne soglašam, 2 – ne soglašam, 3 – niti soglašam, niti ne soglašam, 4 – soglašam, 5 – močno soglašam) ocenjevali svoje strinjanje s posameznimi trditvami.

Pri nobeni izmed trditev po vstopu v program ni prišlo do statistično značilnih razlik v stopnji soglašanja oz. razlik na splošno. Še najbolj se je po vključitvi v program zmanjšalo strinjanje s trditvijo, da »so otroci, vzgajani s trdo roko, bolj pripravljeni na življenje« (padec ocene iz 2,16 na 1,96) ter trditvijo, da »se mora nasilje v družini rešiti v družini, brez drugih ljudi ali služb« (padec ocene iz 2,61 na 2,43).

Na splošno je bilo strinjanje z »negativnimi« trditvami relativno nizko (okoli 2,0), strinjanje s »pozitivnimi« pa relativno visoko (med 3,0 in 4,0).

Preglednica 18: Strinjanje s posamezniki trditvami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Ženske veliko pogosteje kot moški doživljajo nasilje.	213	1	5	3,29	1,106	114	1	5	3,39	1,069	0,808
Dečki so v šoli uspešni, ker so pametni, deklice pa so v šoli uspešne, ker so pridne.	219	1	5	1,92	1,102	115	1	5	1,86	1,075	0,495
Ko je otrok ali stara oseba bolan/a, je prav, da za to osebo enakovredno skrbijo moški in ženske.	228	1	5	4,27	,940	117	1	5	4,14	1,016	0,158
Nasilje v družini se mora rešiti v družini, brez drugih ljudi ali služb.	218	1	5	2,61	1,144	113	1	5	2,43	1,281	0,772
Otroci, vzgajani s trdo roko, so bolj pripravljeni na življenje.	220	1	5	2,16	1,163	117	1	5	1,96	1,117	0,523
Moški bi morali opravljati več gospodinjskih del, kot jih opravljajo sedaj.	216	1	5	3,25	,998	116	1	5	3,36	,964	0,352

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabniki so nadalje na lestvici od 1 do 5 (1 – zelo malo, 2 – malo, 3 – srednje, 4 – veliko, 5 – zelo veliko) ocenjevali, koliko jim je program dejansko bil v pomoč. Uporabniki v povprečju menijo, da jim je program pomagal reševati probleme, zaradi katerih so se vključili vanj (povprečna ocena: 4,34), prav tako pa jim je pomagal pro spremembah v odnosih (4,42).

Iz obeh obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko uspešnost programa, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost sestavljene spremenljivke znaša 4,38.

Preglednica 19: Uspešnost programa (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Koliko vam je ta program do sedaj pomagal pri spremembah v odnosih?	122	2	5	4,42	0,654
Ali menite, da vam je program pomagal reševati probleme, zaradi katerih ste se vključili vanj?	123	1	5	4,34	0,766
Uspešnost programa (sestavljena spremenljivka)	123	1,5	5	4,38	0,710

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Tudi porabniki, ki so starši, so v ločeni anketi na lestvici od 1 do 5 (1 – zelo malo, 2 – malo, 3 – srednje, 4 – veliko, 5 – zelo veliko) ocenjevali, koliko jim je program dejansko bil v pomoč. Uporabniki v povprečju menijo, da jim je program pomagal reševati probleme, zaradi katerih so se vključili vanj (povprečna ocena: 4,10), prav tako pa jim je pomagal pri spremembah v odnosih (4,17).

Iz obeh obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko uspešnost programa, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost sestavljene spremenljivke znaša 4,14.

Preglednica 20: Uspešnost programa (vprašalnik ob izstopu - starši, opisne statistike)

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Koliko vam je ta program do sedaj pomagal pri spremembah v odnosih?	48	3	5	4,17	0,663
Ali menite, da vam je program pomagal reševati probleme, zaradi katerih ste se vključili vanj?	49	2	5	4,10	0,714
Uspešnost programa (sestavljena spremenljivka)	49	2,5	5	4,14	0,689

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

4 Učinkovitost programa

Doseganje učinkovitosti programa merimo preko podatkov iz:

- Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila in
- Končnega poročila o izvajanju socialnovarstvenega programa v obdobju od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023

Učinkovitost programa ocenjujemo na podlagi naslednjih dimenzij: primernost sredstev glede na število uporabnikov; primernost razmerja opravljenega dela neposredno z uporabniki in ostalega opravljenega dela. Podajamo številčne ocene.

Preglednica 21: Učinkovitost rabe programskih virov

Kriterij	Znesek v €/delež v %	Ocena
primernost sredstev glede na število uporabnikov	109,92***	5
odstotek porabljenega časa za skupne postopke (1-99)*, specifične postopke (100-199) ter postopke z anonimni uporabniki (600-699) v razmerju do porabljenega časa za vse opravljene postopke (1-699)	24,41**	1

Opomba:

*V oklepajih navajamo standardizirane sklope šifer iz baze opravljenih postopkov.

**Podatek se nanaša samo na podprogram Trening socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje.

***Podatki se navezujejo na celoten program Poti iz nasilja, ne zgolj na podprogram Trening socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje

Primernost sredstev glede na število uporabnikov ocenjujemo kot zelo ustrezno. Če sredstva preračunamo na mesečno raven in potem glede na povprečno število uporabnikov, je to okrog 110 EUR na uporabnika.

Odstotek porabljenega časa za skupne postopke (1-99), specifične postopke (100-199) ter postopke z anonimni uporabniki (600-699) v razmerju do porabljenega časa za vse opravljene postopke (1-699): delež časa porabljenega za skupne, specifične postopke ter postopke z anonimnimi uporabniki v skupnem seštevku časa za vse postopke znaša slabo četrtino, kar ocenjujemo kot neustrezno.

5 Ocena tveganja za izvedbo programa

Oceno tveganja za izvedbo programa merimo preko podatkov iz Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila. Analizo tveganja za izvedbo programa podajamo v več točkah: tveganja z vidika financiranja programa, z vidika zagotavljanja primernega kadra za izvajanje programa, z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike, z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo programa in drugih dejavnikov tveganja. Za nekatere dimenzije podajamo opisne ocene, za večino pa številčne.

5.1 Ocena tveganja z vidika financiranja programa

Preglednica 22: *Financiranje programa*

Kriterij	Znesek v €/delež v %	Ocena
primernost letnih sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas	32.345,53	6
delež sofinanciranja MDDSZ glede na vse prihodke	73,75	1

Podatki se navezujejo na celoten program Poti iz nasilja, ne zgolj na podprogram Trening socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje.

Primernost sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. V povprečju zaposleni na letni ravni dobijo 32.345,53 EUR.

Delež sofinanciranja MDDSZ v vseh prihodkih znaša slabe tri četrtine. To ocenjujemo kot neustrezno.

Ustreznost velikosti proračuna za namen programa: finančna sredstva so zadostovala, da se je program nemoteno izvedel.

5.2 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja primernega kadra za izvajanje programa

Preglednica 23: *Primernost kadrov, ki delajo neposredno z uporabniki*

Kriterij	Količnik/delež	Ocena
razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih	29,15	6
formalna usposobljenost kadrov (delež zaposlenih s strokovnim izpitom)	63,16 %	4
povprečna stopnja izobrazbe zaposlenih (aritmetična sredina)	6,5	6
ustreznost kadrov glede na financiranje MDDSZ (skladnost s pogodbo)	100 %	6

Podatki se navezujejo na celoten program Poti iz nasilja, ne zgolj na podprogram Trening socialnih veščin za osebe, ki povzročajo nasilje.

Razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. Menimo, da je mesečno v povprečju okrog 29 uporabnikov na izvajalca popolnoma ustrezna obremenitev. Glede na ocene o pojavnosti nasilja izvajalci programa sicer menijo, da je še vedno dostopnih premalo virov in kadrov za pomoč žrtvam nasilja. To opažajo pri vsakodnevnem delu, saj je potreb veliko več, kot imajo na voljo kadrov. Postavljen normativ MDDSZ je 360 uporabnikov, v program pa se jih vključi dvakrat toliko, in sicer okrog 700 letno. S presežnimi uporabniki je zelo veliko dela, ki ni finančno ovrednoteno oz. dodatno obremenjuje zaposlene.

Formalno usposobljenost kadrov (merjeno z deležem tistih, ki imajo opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva) ocenjujemo kot ustrezno, saj ima slabi dve tretjini zaposlenih opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva.

Povprečno stopnjo izobrazbe zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno – v povprečju imajo zaposleni v programu med šesto in sedmo stopnjo izobrazbe.

Ustreznost kadrov glede na financiranje MDDSZ: Po podatkih, prejetih od izvajalcev programa, je v programu zaposlen v celoti ustrezen kader glede na pogodbo z MDDSZ.

5.3 Ocena tveganja z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike

Primerjava ciljne in vključene populacije: ciljna in vključena populacija se v celoti ujemata. Izvajalci programa pa opažajo potrebo po dopolnitvi programa, in sicer razvoj oz. nadgradnjo programov za delo s povzročitelji, predvsem so-vodenje moško-ženske in zaprte skupine. Nadalje specializirane programe za delo z osebami, ki povzročajo spolno nasilje in specializirane programe za delo s starejšimi povzročitelji nasilja ter vodenje skupin v paru.

Ustreznost programa za vključeno populacijo: program nudi ustrezne storitve za vključeno populacijo.

5.4 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo programa

Prostorskih tveganj za izvajalce in uporabnike programa nismo identificirali.

5.5 Ocena tveganja z vidika beleženja in izvajanja ustreznih postopkov

Preglednica 24: Postopki

Kriterij	Ocena
kakovost strukture postopkov	6

Kakovost strukture postopkov: poimenovanja in struktura postopkov, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, sta ustrezni.

Ustreznost postopkov glede na zastavljene cilje: postopki, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, so ustrezni glede na zastavljene cilje programa.

5.6 Ocena tveganja - ostalo

Obstoj konfliktov med zaposlenimi o metodah, ki naj bi jih uporabljali: v obravnavanem obdobju med zaposlenimi ni bilo nobenih konfliktov o metodah, ki naj bi jih uporabljali.

Administrativne in organizacijske ovire:

Izvajalci programa omenjajo naslednje:

Preveč časa potrebujejo za zapisovanje dela z uporabniki in beleženju postopkov in trajanja opravljenega dela.

Nekateri uporabniki ne želijo ali ne zmorejo sodelovati pri izpolnjevanju vprašalnikov za evalviranje programa.

Opažajo potrebo po ustreznem elektronskem vodenju dokumentacije in elektronskem dokumentiranju – »digitalizaciji«. Predlagajo, da bi vstopne in izstopne vprašalnike digitalizirali in bi jih uporabniki reševali v obliki spletne ankete. Prav tako predlagajo da bi vprašalnike preoblikovali oz. dopolnili, da bi bili usklajeni s cilji programa.

6 Trajnost programa

Oceno trajnosti programa merimo preko podatkov iz Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila. Trajnost programa ocenjujemo preko deležev povratnikov iz istega ali drugih programov ter razlogov za povratništvo in števila let delovanja programa. Posamezne dimenzije ocenjujemo opisno. Oceno trajnosti programa pa podajamo tudi na podlagi dejavnikov dostopnosti programa.

Delež povratnikov in razlogi: uporabnikov, ki so v preteklosti kontinuirano obiskovali program in so se po prekinitvi obiskovanja programa zopet vrnil in ponovno obiskovali program, je bilo v letu 2023 po podatkih izvajalcev pod 25 %. Ocenjujejo, da so takoj po povzročitvi nasilja povzročitelji večkrat najbolj motivirani za vključitev v program. Ker jim vključitev ne da instantnih rezultatov, pogosto prekinejo s sodelovanjem. Čez nekaj časa (pol leta ali več), se ponovno vključijo, ker so napoteni preko sodišča ali tožilstva v kazenskem postopku. Nekateri se ponovno vključijo, ker so ponovili nasilje.

Delež uporabnikov iz drugih programov in razlogi: skupen delež je 90 %, in sicer je iz SVP je vključenih približno 10 %. Iz preostalih programov je vključenih približno 80 % (CSD, Okrožno državno tožilstvo).

Delež uporabnikov, ki obiskujejo poleg obravnavanega programa, še vsaj en drug SVP: Ocenjujejo, da je delež uporabnikov, ki poleg obravnavanega programa obiskujejo še druge programe 20 %, od tega 15 % SVP. Ta delež se spreminja, saj uporabniki niso vključeni v drug programe kontinuirano. Nekateri o tem tudi ne informirajo zaposlenih.

Število let delovanja programa: program deluje od januarja 2004, torej približno 20 let.

Preglednica 25: Dostopnost programa za uporabnike

Kriterij	Ocena
čakalna doba	6
arhitektonske ovire, dostopnost gibalno oviranim	3
dostopnost informacij o programu na spletu	4

Čakalna doba – podatek izvajalcev

Čakalna doba do prvega informiranja je maksimalno dva dni, v povprečju en dan. Čakalna doba do vključitve v program pa maksimalno 30 dni, v povprečno pet dni. Število dni čakanja od prvega stika do storitve je odvisno od kraja, v katerem se uporabnik vključuje. V osmih krajih je svetovalec prisoten le en dan na teden in ob drugih dneh ni mogoča vključitev. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Urnik dela

Delovni čas programa je od 8.00 do 16.00 h, popoldan po dogovoru.

Izvajajo pa skupine v fiksnih terminih:

- TSVLJ1: srede 9.00
- TSVLJ2: toriki 14.00
- TSVLJ3: ponedeljki 14.00
- TStVLJ1: toriki 9.00
- TStVLJ2: srede 14.00
- TSVMB: toriki 12.00
- TSVMS: ponedeljki 14.00
- TSVKP: srede 14.00
- TSVNM: srede 14.00
- TSVCe1: ponedeljki 12.00
- TSVCe2: ponedeljki 14.00
- TSVRad: toriki 14.00
- TSVNG: ponedeljki 14.00
- TSVSG: toriki 14.00

To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno kljub temu, da nekateri uporabniki izražajo potrebo po tem, da bi skupine potekale tudi ob vikendih ali večerih.

Arhitektonske ovire, dostopnost gibalno oviranim

V Ljubljani in Kopru so arhitektonske ovire stopnice. Prav tako dostop uporabnikom s telesnimi ovirami ni omogočen v prostore CSD Koroška, Enota Slovenj Gradec. V ostalih krajih teh arhitektonskih ovir ni. V letu 2023 ni bilo povpraševanja hendikepiranih oseb. To ocenjujemo kot srednje ustrezno.

Dostopnost javnega prevoza

- Enota v Kopru je dobro dostopna z javnim prevozom, od postaje primestnih avtobusov do prostorov društva je pet minut hoje, prav tako pa je dostop možen tudi z mestnimi avtobusi.
- Enota v Ljubljani je dobro dostopna z javnim prevozom. Od železniške postaje do prostorov društva je deset minut peš. Najbližja postaja mestnega avtobusa je oddaljena 50 m. 150 m je oddaljeno postajališče dveh avtobusov. 400 m od prostorov pa je postajališče nadaljnjih treh avtobusov.

To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Vidnost, označenost prostorov programa

Poti do prostorov društva v Kopru in Ljubljani so natančno predstavljene na spletni strani društva v zavihku kontaktov. Poleg zemljevidov so objavljene še fotografije zunanosti obeh stavb in dostop do vhoda. Napisano je tudi, kakšne so možnosti za parkiranje in za dostop z javnim prevozom.

Usmerjevalnih tabel na poteh do društva nimajo. Table z nazivom društva imajo na zunanjih stenah stavb in v notranjosti stavb.

Prostorov, ki jih uporabljajo za izvedbo programov v Celju, Novem mestu, Novi Gorici, Murski Soboti, Slovenj Gradcu, Mariboru in Radovljici ne promovirajo.

To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Dostopnost informacij o programu na spletu

Na spletni strani programa so ustrezno navedeni štirje od šestih ocenjevanih elementov, manjkata neposredni elektronski naslov programa, objavljen je zgolj splošni »info« e-naslov društva. Taka sporočila se lahko hitro izgubijo ali pa uporabniki ne želijo posredovati svojih zelo osebnih sporočil. Manjka tudi neposredna kontaktna številka programa. To ocenjujemo kot ustrezno.

7 Ugotovitve in predlogi

a) Ustreznost ciljev za reševanje problemov

Cilji programa so delno ustrezno definirani in ustrezni glede na tip programa in vključeno populacijo programa.

b) Uspešnost in učinkovitost programa

Program popolnoma uspešno (ocenjeno z oceno 6 na lestvici od 0 do 6) ni dosegal nobenega cilja svetovalnic s področja preprečevanja nasilja; zelo uspešno (ocenjeno z oceno 5) je dosegal cilja: Povečanje varnosti in kvalitete življenja žensk in otrok žrtev nasilja in Soočanje s posledicami povzročene nasilja, sprejemanje odgovornosti za nasilno vedenje in kritično razmišljanje o svojih pričakovanjih do vseh nad katerimi so povzročali nasilje; uspešno (ocenjeno z oceno 4) je dosegal cilj: Boljše razumevanje posledic povzročene nasilja, dinamike nasilnega vedenja, povečanje čustvene opismenjenosti, sprememba nasilnega načina vedenja, uresničevanje enakopravnega partnerstva, razumevanje in uporaba dovolj dobrega starševstva za moške, ki imajo otroke, učenje nenasilne komunikacije ter konstruktivnega reševanja konfliktov ter srednje uspešno (ocenjeno z oceno 3) cilj: Doseči pri uporabniku boljše razumevanje različnih oblik nasilja, prepoznavanje nasilja nad ženskami.

Primernost sredstev glede na število uporabnikov ocenjujemo kot zelo ustrezno. Če sredstva preračunamo na mesečno raven in potem glede na povprečno število uporabnikov, je to okrog 110 EUR na uporabnika. Delež časa porabljenega za skupne, specifične postopke ter postopke z anonimnimi uporabniki v skupnem seštevku časa za vse postopke znaša slabo četrtno, kar ocenjujemo kot neustrezno.

c) Ocena tveganja za izvedbo programa

Financiranje programa

Primernost sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. V povprečju zaposleni na letni ravni dobijo 32.345,53 EUR. Delež sofinanciranja MDDSZ v vseh prihodkih znaša slabe tri četrtnine. To ocenjujemo kot neustrezno. Ustreznost velikosti proračuna za namen programa: finančna sredstva so zadostovala, da se je program nemoteno izvedel.

Predlog

Izvajalcem programa glede na visok delež sredstev pridobljenih od MDSSZ, predlagamo, da poskušajo najti še kakšne alternativne vire financiranja, da obstoj programa iz tega naslova ne bo ogrožen. Morda bi bilo možno preko več promocije programa priti do dodatnih donacij, čeprav je program že dobro poznan tudi v »laični« javnosti.

Glede na informacije prejete med obiskom programa, financerju programa MDDSZ predlagamo, da omogočijo programu dodatna, redna sredstva za izobraževanje.

Primernost kadrov

Razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. Menimo, da je mesečno v povprečju okrog 29 uporabnikov na izvajalca popolnoma ustrezna obremenitev. Glede na ocene o pojavnosti nasilja izvajalci programa sicer menijo, da je še vedno dostopnih premalo virov in kadrov za pomoč žrtvam nasilja. To opažajo pri vsakodnevem delu, saj je potreb veliko več, kot imajo na voljo kadrov. Postavljen normativ MDDSZ je 360 uporabnikov, v program pa se jih vključi dvakrat toliko, in sicer okrog 700 letno. S presežnimi uporabniki je zelo veliko dela, ki ni finančno ovrednoteno oz. dodatno obremenjuje zaposlene. Formalno usposobljenost kadrov (merjeno z deležem tistih, ki imajo opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva) ocenjujemo kot ustrezno, saj ima slabi dve tretjini zaposlenih opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva. Povprečno stopnjo izobrazbe zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno – v povprečju imajo zaposleni v programu med šesto in sedmo stopnjo izobrazbe. Po podatkih, prejetih od izvajalcev programa, je v programu zaposlen v celoti ustrezen kader glede na pogodbo z MDDSZ.

Ustreznosti programa za uporabnike

Ciljna in vključena populacija se v celoti ujemata. Izvajalci programa pa opažajo potrebo po dopolnitvi programa, in sicer razvoj oz. nadgradnjo programov za delo s povzročitelji, predvsem so-vodenje moško-ženske in zaprte skupine. Nadalje specializirane programe za delo z osebami, ki povzročajo spolno nasilje in specializirane programe za delo s starejšimi povzročitelji nasilja ter vodenje skupin v paru.

Predlog

Financerju programa MDDSZ predlagamo, da omogoča financiranje razširitve obstoječega programa ali dopolnitev mreže JVSP s specializiranimi programi za povzročitelje spolnega nasilja, specializiranimi programi za povzročitelje nasilja izven družine (nasilništvo), specializiranimi programi za delo s starejšimi povzročitelji nasilja ter razširitev treningov starševskih veščin v druge kraje po Sloveniji.

Ustreznost prostorov za izvedbo programa

Prostorskih tveganj za izvajalce in uporabnike programa nismo identificirali.

Beleženje in izvajanje ustreznih postopkov

Poimenovanja in struktura postopkov, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, sta ustrezni. Postopki, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, so ustrezni glede na zastavljene cilje programa.

Ostala tveganja

V obravnavanem obdobju med zaposlenimi ni bilo nobenih konfliktov o metodah, ki naj bi jih uporabljali.

Izvajalci programa omenjajo, da preveč časa potrebujejo za zapisovanje dela z uporabniki in beleženju postopkov in trajanja opravljenega dela. Nekateri uporabniki ne želijo ali ne zmorejo sodelovati pri izpolnjevanju vprašalnikov za evalviranje programa. Opažajo potrebo po ustreznem elektronskem vodenju dokumentacije in elektronskem dokumentiranju – »digitalizaciji«. Predlagajo, da bi vstopne in izstopne vprašalnike digitalizirali in bi jih uporabniki reševali v obliki spletne ankete. Prav tako predlagajo da bi vprašalnike preoblikovali oz. dopolnili, da bi bili usklajeni s cilji programa.

Predloga

Proces digitalizacije oz. prenosa vprašalnikov v obliko spletne ankete že poteka v dogovarjanju z MDDSZ. Spletni vprašalniki bodo na voljo tudi za programe s področja nasilja, in sicer preko EVAPro®.

Predlog izvajalcev programa, da bi vprašalnike preoblikovali oz. dopolnili, da bi bili usklajeni s cilji programa pa je naveden. Cilje in vprašalnike programa smo oblikovali skupaj z izvajalci programov in cilji programa so povezani z indikatorji oz. posameznimi vprašanji. Če praksa pokaže, da vprašalniki iz kakršnegakoli vzroka niso ustrezni, bi se izvajalci programa lahko obrnili na nas tako kot so se v izvajalci štirih drugih (pod) programov DNK obrnili na nas v letu 2021 in smo vprašalnike temeljito preoblikovali.

d) Kriterij trajnosti

Kroženje uporabnikov

Uporabnikov, ki so v preteklosti kontinuirano obiskovali program in so se po prekinitvi obiskovanja programa zopet vrnili in ponovno obiskovali program, je bilo v letu 2023 po podatkih izvajalcev manj kot četrtnina. Ocenjujejo, da so takoj po povzročitvi nasilja povzročitelji večkrat najbolj motivirani za vključitev v program. Ker jim vključitev ne da instantnih rezultatov, pogosto prekinejo s sodelovanjem. Čez nekaj časa (pol leta ali več), se ponovno vključijo, ker so napoteni preko sodišča ali tožilstva v kazenskem postopku. Nekateri se ponovno vključijo, ker so ponovili nasilje.

Skupen delež uporabnikov iz drugih programov je 90 %, in sicer je iz SVP je vključenih približno 10 %. Iz preostalih programov je vključenih približno 80 % (CSD, Okrožno državno tožilstvo). Ocenjujejo, da obsega delež uporabnikov, ki poleg obravnavanega programa obiskujejo še druge programe petino, od tega 15 % SVP. Ta delež se spreminja, saj uporabniki niso vključeni v drug programe kontinuirano. Nekateri o tem tudi ne informirajo zaposlenih.

Program deluje od januarja 2004, torej približno 20 let.

Dostopnost programa za uporabnike

Čakalna doba do prvega informiranja je v povprečju en dan. Čakalna doba do vključitve v program pa maksimalno 30 dni, v povprečno pet dni. Število dni čakanja od prvega stika do storitve je odvisno od kraja, v katerem se uporabnik vključuje. V osmih krajih je svetovalec

prisoten le en dan na teden in ob drugih dneh ni mogoča vključitev. Delovni čas programa je od 8.00 do 16.00 h, popoldan po dogovoru. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno kljub temu, da nekateri uporabniki izražajo potrebo po tem, da bi skupine potekale tudi ob vikendih ali večerih.

V Ljubljani in Kopru so arhitektonske ovire stopnice. Prav tako dostop uporabnikom s telesnimi ovirami ni omogočen v prostore CSD Koroška, Enota Slovenj Gradec. V ostalih krajih teh arhitektonskih ovir ni. V letu 2023 ni bilo povpraševanja oseb z ovirami. To ocenjujemo kot srednje ustrezno.

Enota v Kopru je dobro dostopna z javnim prevozom, od postaje primestnih avtobusov do prostorov društva je pet minut hoje, prav tako pa je dostop možen tudi z mestnimi avtobusi. Tudi enota v Ljubljani je dobro dostopna z javnim prevozom. Od železniške postaje do prostorov društva je deset minut peš. Najbližja postaja mestnega avtobusa je oddaljena 50 m. 150 m je oddaljeno postajališče dveh avtobusov. 400 m od prostorov pa je postajališče nadaljnjih treh avtobusov. Poti do prostorov društva v Kopru in Ljubljani so natančno predstavljene na spletni strani društva v zavihku kontaktov. Poleg zemljevidov so objavljene še fotografije zunanosti obeh stavb in dostop do vhoda. Napisano je tudi, kakšne so možnosti za parkiranje in za dostop z javnim prevozom. Usmerjevalnih tabel na poteh do društva nimajo. Table z nazivom društva imajo na zunanjih stenah stavb in v notranjosti stavb. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Na spletni strani programa so ustrezno navedeni štirje od šestih ocenjevanih elementov, manjkata neposredni elektronski naslov programa, objavljen je zgolj splošni »info« e-naslov društva. Taka sporočila se lahko hitro izgubijo ali pa uporabniki ne želijo posredovati svojih zelo osebnih sporočil. Manjka tudi neposredna kontaktna številka programa. To ocenjujemo kot ustrezno.

Predlog

Predlagamo, da na spletni strani programa oz. zavihku, namenjenemu programu, dodajo neposredni elektronski naslov programa in ne zgolj splošnega »info« e-naslava društva. Praksa kaže, da se sporočila na splošne »info« e-naslava društev lahko hitro izgubijo ali pa uporabniki ne želijo posredovati svojih zelo osebnih sporočil. Tudi strokovne službe, ki usmerjajo uporabnike na ustrezne programe, pogosto poročajo o neodzivnosti prejemnikov splošnih »info« e-naslovov. Predlagamo tudi, da dodajo na spletno stran manjkajočo neposredno kontaktno številko programa.

e) Intenziteta in kakovost sodelovanja z drugimi povezanimi akterji s področja preprečevanja nasilja

Izvajalci programa ocenjujejo, da je obstoj programov za delo s povzročitelji nasilja odvisen od sodelovanja z drugimi institucijami. Vsaj 90 % vseh vključenih uporabnikov, napotijo institucije. V največji meri jih napotijo CSD, Okrožno državno tožilstvo, sodišča, nekaj pa tudi iz ostale NVO.

Zelo dobro sodelujejo v nekaterih regijah oz. krajih: Gorenjska, Celje, Ljubljana, Novo mesto. V teh krajih redno uporabnike napotujejo strokovni delavci iz CSD in okrožnih državnih tožilstev.

Na nekaterih lokacijah je sodelovanje slabše (Maribor, Nova Gorica). V teh krajih predvsem ni napotitev s strani okrožnih državnih tožilstev in sodišč.

*****

V splošnem ugotavljamo, da ima obravnavani program iz skupine programov s področja nasilja oz. programov psihosocialne pomoči po novi ReNPSV, ki smo ga evalvirali na podatkih iz leta 2023, dolgo tradicijo kontinuiranega delovanja, izvajalci programov pa so osebno strokovno na voljo uporabnikom dnevno ustrezno količino ur. Glede na to, da nacionalnih standardov za programe za delo s povzročitelji (še) ni, pomeni, da izvajalci programa tudi pomembno razvijajo stroko. Do programov imajo dostop tudi ljudje z nižjim ekonomskim in socialnim statusom, so fleksibilni ter sledijo novim potrebam, ki se v družbi pojavljajo. Strokovni kader je usmerjen v delovanje po Kodeksu etičnih načel v socialnem varstvu. Program glede na prejete podatke in ogled programa, delujejo dobro, visoko strokovno in odgovorno tako do uporabnikov, kakor tudi do financerjev, kar dokazujejo pretežno visoke povprečne ocene pri ocenjevanih kriterijih.

8 Viri in literatura

- Izpolnjena Končna poročila o izvajanju programa socialnega varstva v obdobju od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 za C programe - splošni obrazec.
- Prejeto gradivo izvajalcev JSVP: vprašalniki, nabori ciljev, zbirniki, dokumentacije, intervjuji, odgovori preko e-pošte in video konferenc, ogled programa.
- Spletna stran obravnavanega izvajalca SVP.